

**การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำการเรียนรู้
ของครูสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดบุรีรัมย์
Developing the Teachers' Learning Leadership Enhancement
Program for the General Education Private Schools under
the Office of Buriram Provincial Education Office**

Yuze Sun และไพบูลย์ ลัมมณี

Yuze Sun and Paiboon Limmanee

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Mahasarakham University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: Yuze.mps@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และ 2) พัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของครูสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ 1) การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของครู กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 234 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของครู โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก

*ได้รับบทความ: 15 กรกฎาคม 2562; แก้ไขบทความ: 15 กันยายน 2563; ตอรับตีพิมพ์: 28 กันยายน 2563

Received: July 15, 2019; Revised: September 15, 2020; Accepted: September 28, 2020

2. ผลการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของครูที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) วิธีดำเนินการ และ 5) การประเมินผลโปรแกรม และขอขยายเนื้อหา แบ่งออก 8 Module ได้แก่ 1) การเรียนรู้เป็นทีม 2) การใช้เทคโนโลยี 3) ความคิดสร้างสรรค์ 4) ความยืดหยุ่น 5) การบูรณาการ 6) สภาพแวดล้อมต่อการเรียนรู้ 7) การวิจัย 8) นวัตกรรม การเรียนรู้ และผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของโปรแกรม พบว่า มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก โดยการพัฒนาตามโปรแกรมอาจเลือกไปใช้ที่ละหลักสูตรจนครบทั้ง 8 หลักสูตร โดยควรให้ครูผู้สอนที่เข้ารับการบรรจุแต่งตั้งใหม่หรือครูผู้สอนที่มีความพร้อมเข้ารับการพัฒนาเป็นอันดับแรก และมีบทเรียนออนไลน์เพื่อเป็นแหล่งความรู้แก่ผู้อื่นที่สนใจ

คำสำคัญ: โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำการเรียนรู้

Abstract

The purposes of this research are study: 1) the current conditions, desirable conditions and 2) develop in teachers' learning leadership enhancement program for the general education private schools under the office of Buriram provincial education office. This study used qualitative research were 2 phases. The phases, 1) study current conditions and desirable conditions of the teachers' learning leadership enhancement. The samples consisted of 234 school administrators and teachers. The research instrument was the questionnaire. The statistics used for analyzing data were frequency, percentage, mean and standard deviation. The second phase was, 2) develop the teachers' learning leadership enhancement program. Focus group discussion included 7 professionals as informants. The research instrument was the evaluation form. The statistics used for analyzing data were mean and standard deviation.

The results are as follow:

1. Result of the current conditions of the teachers' learning leadership enhancement program at high level in all items. And desirable conditions of the teachers' learning leadership enhancement program at high level in all items.
2. Result of the development the teachers' learning leadership enhancement program include 5 elements, 1) principle, 2) objective, 3) content, 4) procedure, 5) evaluate the program. Content scopes are 8 modules, 1) team learning, 2) using technologies,

3) creative thinking, 4) flexibility, 5) integration, 6) powerful environment for learning, 7) research, 8) innovation for learning. The results for the assessment the suitability and the possibility of the program were suitability and the possibility of the program are at high level. The development of the program may choose to use one course at a time to complete all 8 courses, should the newly appointed teacher or teachers who are ready to be developed first and there are online lessons to be a source of knowledge for others who are interested.

Keywords: Developing the learning leadership enhancement program

1. บทนำ

เป้าหมายหลักของการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย คือ การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่คุณภาพ ด้วยกระบวนการเรียนรู้เพื่อความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลง ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (Ministry of Education, 2007 : 2-4) การที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตาม วัตถุประสงค์ดังกล่าวต้องอาศัยครูผู้สอนที่มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ มีเจตคติต่อวิชาชีพครูที่ดี มีแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์สูง โดยเฉพาะในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นทักษะแห่งอนาคตใหม่ที่ครูควรมีทักษะและคุณลักษณะที่รองรับเข้าถึงเพื่อสร้างนวัตกรรมบริหารจัดการชั้นเรียนแนวใหม่ในอนาคตที่จะพัฒนาผู้เรียนที่เป็นเยาวชนในยุคใหม่ให้การเรียนรู้สนุกและกระตุ้นให้อยากเรียนรู้ต่อไปตลอดชีวิต เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน (Panich, 2012 : 15)

ปัญหาของภาวะผู้นำสำหรับครูในสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ส่วนใหญ่ขาดภาวะผู้นำการเรียนรู้ ซึ่งครูจะขาดทักษะการทำงานร่วมกับคนอื่น การนำเทคโนโลยีมาใช้กับงานเป็นต้น การปิดกั้นตนเองในการรับฟังความคิดเห็นจากคนอื่น ความคิดริเริ่มคิดและทำแต่สิ่งเดิมๆ ไม่ยอมปรับเปลี่ยนและมีความคิดสร้างสรรค์ จากที่กล่าวมาสามารถมองเห็นได้ว่าถ้าผู้บริหารสถานศึกษาขาดภาวะผู้นำ องค์กรนั้นจะขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน บุคลากรจะทำงานอย่างไม่มีความสุขและไม่ตั้งใจ ทั้งนี้ภาวะผู้นำของครูจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายสุดท้ายของการเรียนรู้ในสถานศึกษา (Robinson, 2011 : 302) ดังนั้น ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาจึงจำเป็นและสำคัญในการพัฒนาทักษะความรู้และการเรียนรู้ของคนในยุคปัจจุบัน ครูที่เป็นผู้นำการเรียนรู้ต้องนำเอาค่านิยมที่สำคัญมาใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียน มีการพัฒนาจนกลายเป็นวัฒนธรรมองค์การ และกลายเป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติที่ปกติ เป็นมาตรฐานที่ดีต่อไปภาวะผู้นำจึงมีความสำคัญต่อตัวผู้นำ โดยที่ผู้นำใช้ภาวะผู้นำ

ในการปฏิบัติการและอำนวยการ เพื่อให้การบริหารจัดการบรรลุเป้าหมาย โดยเฉพาะภาวะผู้นำแห่งการเรียนรู้มีอิทธิพลต่อการสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ อีกทั้งการเรียนรู้ที่จะให้เกิดทักษะความรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำการเรียนรู้เพื่อช่วยเหลือ สนับสนุน ขยายขีดความสามารถในการเรียนรู้ของทั้งบุคลากรและ ผู้เรียนให้มากขึ้น ต้องพัฒนาครูให้มีภาวะผู้นำเรียนรู้เป็นทีม มีการร่วมพลังเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนรู้ นำเอาเทคโนโลยีขั้นสูงมาใช้ในการบริหารจัดการและจัดการเรียนรู้มากขึ้น ดังนั้นภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่จำเป็นและสำคัญที่จะช่วยแก้ปัญหาวิกฤติในการจัดการศึกษาและพัฒนาคนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ได้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำที่เน้นการเรียนรู้ (Somprach, 2017 : 193-204 โดยการพัฒนาคูต้องมีนวัตกรรมที่ชัดเจน เป็นกระบวนการที่ช่วยให้ครูได้เรียนรู้ตลอดชีวิตและสร้างให้ผู้เรียนมีความสามารถที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต (Panich, 2012 : 318)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะศึกษาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา ศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนรู้ และพัฒนาโปรแกรมภาวะผู้นำการเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้กับครูในสถานศึกษาให้สามารถรับมือกับโลกอนาคตที่ท้าทาย เรียนรู้ที่จะคิด ตั้งรับและปรับตัว สามารถแก้ปัญหาและสถานการณ์ต่างๆ ได้ การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต จะช่วยให้ครูในสถานศึกษาสามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับเงื่อนไขและบริบทที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพพึงประสงค์ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของครูสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของครูสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดบุรีรัมย์

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของครูสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดบุรีรัมย์ ดำเนินการเป็น 2 ระยะดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของครูสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามจำนวน 37 ข้อ ที่มีค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์รายข้ออยู่ระหว่าง 0.39-0.84 ส่วนค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์รายข้อ มีค่าเท่ากับ 0.98 กลุ่มตัวอย่าง คือผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 234 คน จาก 35 โรงเรียน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครซีและมอร์แกน (Srisa-ard, 2010 : 103) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแล้ววิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

โดยรวม รายด้าน รายข้อและการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น

ระยะที่ 2 พัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของครูสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของครู จากสถานศึกษาที่เป็นที่ยอมรับ และเป็นแบบวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จำนวน 3 โรงเรียน แล้วนำผลที่ได้ร่างโปรแกรมการเสริมสร้างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของครู จัดทำคู่มือพร้อมแบบประเมิน แล้วประเมินโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของครูสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดบุรีรัมย์โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน โดยวิธีการสนทนากลุ่ม Focus Group

4. สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของครูสถานศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของครูสถานศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดบุรีรัมย์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.78$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของครูสถานศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดบุรีรัมย์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.48$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก

2. ผลการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของครูสถานศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยส่วนต่างๆ 5 ส่วน ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) วิธีดำเนินการ และ 5) การประเมินผลโปรแกรม และขอบข่ายเนื้อหา แบ่งออก 8 Module ได้แก่ 1) การเรียนรู้เป็นทีม 2) การใช้เทคโนโลยี 3) ความคิดสร้างสรรค์ 4) ความยืดหยุ่น 5) การบูรณาการ 6) สภาพแวดล้อมต่อการเรียนรู้ 7) การวิจัย 8) นวัตกรรมการเรียนรู้ และผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของโปรแกรม พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก และผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอให้ปรับปรุงการจัดกิจกรรมการพัฒนาของครูผู้สอน เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการเข้ารับการพัฒนายาวนานเกินไป โดยอาจเลือกไปใช้ทีละหลักสูตรจนครบทั้ง 8 หลักสูตร โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบควรเป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นผู้กำหนดนโยบายให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนำไปปฏิบัติหรือหน่วยงานราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ควรกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้ารับการ พัฒนา หรือเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนที่เข้ารับการบรรจุแต่งตั้งใหม่ หรือครูผู้สอนที่มีความพร้อมเข้ารับการ พัฒนาเป็นอันดับแรก นอกจากนี้กลุ่มสนทนาได้เสนอแนะให้มีบทเรียนออนไลน์ที่มีเนื้อหาสาระเหมือนกับสื่อประกอบกิจกรรมตามรูปแบบที่เสนอเพื่อเป็นแหล่งความรู้แก่ผู้อื่นที่สนใจ

5. อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของครู พบว่าสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของครู สถานศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดบุรีรัมย์โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของครูสถานศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ซึ่งผลที่ปรากฏเช่นนี้อธิบายได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำการเรียนรู้เพื่อช่วยเหลือ สนับสนุน ขยายขีดความสามารถในการเรียนรู้ของทั้งบุคลากรและผู้เรียนมากขึ้น มีการพัฒนาครูให้มีภาวะผู้นำเรียนรู้เป็นทีม มีการร่วมพลังเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนรู้ นำเอาเทคโนโลยีขั้นสูงมาใช้ในการบริการจัดการและจัดการเรียนรู้มากขึ้น ดังนั้น ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่จำเป็นและสำคัญที่จะช่วยแก้ปัญหาวิกฤติในการจัดการศึกษาและพัฒนาคนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ได้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำที่เน้นการเรียนรู้ สอดคล้องกับการวิจัยของกนกอร สมปราชญ์ (Somprach, 2017 : 58-65) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน: การศึกษาทฤษฎีฐานราก พบว่า 1) คุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ ประกอบด้วย ความคิดสร้างสรรค์และความกล้า การสร้างสภาพแวดล้อมที่ทรงพลังเอื้อต่อการเรียนรู้และการเกิด

นวัตกรรม ความยืดหยุ่น การบูรณาการของศาสตร์และเทคนิควิธี เทคโนโลยีในการบริหารจัดการและการเรียนรู้ การเรียนรู้เป็นทีม การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง การเปลี่ยนแปลงและมีความเฉพาะตัว (tailor made) ความพอเพียง การวิจัยและพัฒนา 2) เจื่อนไขเชิงสาเหตุของการเกิดภาวะผู้นำการเรียนรู้ ได้แก่ ภูมิหลังส่วนบุคคล แรงบันดาลใจ การเป็นผู้สร้างองค์ความรู้และเป็นผู้ชอบคิดต่าง รวมทั้งการสร้างนวัตกรรม แรงขับเคลื่อนสังคม (ภาวะวิกฤติทางการศึกษา ทักษะความรู้ในศตวรรษที่ 21 และความคาดหวังจากนโยบายเบื้องบน) เจื่อนไขเชิงบริบท เจื่อนไขสอดแทรกวัฒนธรรมการเรียนรู้ นโยบาย ICT เพื่อการศึกษาและการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน) 3) การปฏิบัติการของภาวะผู้นำการเรียนรู้ ได้แก่ การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมและมุ่งเน้นการเรียนรู้ การค้นหาปัจจัยที่ทำให้เป้าประสงค์สำเร็จ การพัฒนาความสัมพันธ์กับบุคคลทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และความ ไว้วางใจ การคิดหาวิธีการและกลยุทธ์ การออกแบบการเรียนรู้ในลักษณะ backward mapping การสร้างเครือข่ายพันธมิตรให้เพิ่มขึ้น การสร้างอัตลักษณ์และแนวปฏิบัติที่ดี การนำเอาค่านิยมที่ดีมาใช้ การเปลี่ยนห้องสมุดมาเป็นศูนย์เรียนรู้ และวิจัยและพัฒนา 4) ผลสืบเนื่องจากการมีภาวะผู้นำการเรียนรู้ทั้งต่อตนเองทำให้เกิดประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู และส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางวิชาการ และวิชาชีพ

2. ผลการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของครูสถานศึกษาเอกชน

ประเภทสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดบุรีรัมย์ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยส่วนต่างๆ 5 ส่วน ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีดำเนินการ การประเมินผลโปรแกรม และข้อข่าย เนื้อหา แบ่งออก 8 Module ได้แก่ การเรียนรู้เป็นทีม การใช้เทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ ความยืดหยุ่น การบูรณาการ สภาพแวดล้อมต่อการเรียนรู้ การวิจัย นวัตกรรมการเรียนรู้ ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของโปรแกรม พบว่า มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ซึ่งผลที่ปรากฏ เช่นนี้อธิบายได้ว่า ผู้วิจัยได้ออกแบบโปรแกรมตาม หลักการออกแบบโปรแกรม รวมถึงองค์ประกอบที่สำคัญของโปรแกรมซึ่งประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) วิธีการดำเนินการ และ 5) การประเมินผลโปรแกรม (Kongsuk, 1997 : 41-44) และใช้กระบวนการพัฒนาโปรแกรมที่เหมาะสม ได้แก่ การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การจัดวิจัยเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาตนเอง การสร้างคุณครูทำงานเป็นทีม การสร้างนวัตกรรม สื่อและการใช้เทคโนโลยีในการสอน การพัฒนา โดยกระบวนการปฏิบัติงาน (Styles, 1990 : 181-211) ส่งผลให้โปรแกรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการวิจัยของบุญธาดา ทรงบุญศาสตร์ (Songboonsart, 2017 : 58-73) ได้ทำการศึกษา การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า 1) สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากส่วน

สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และวิธีการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่มีอันดับความต้องการมากที่สุดคือ การศึกษาด้วยตนเอง การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการฝึกอบรม 2) โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และสอดคล้องกับการวิจัยของเต็มดวง ทบศรี (Thobsri, 2018 : 158-159) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครู โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า 1) โปรแกรมพัฒนาครูโดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (PLC) ในการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย 1) หลักการ หลักการและแนวคิด 2) วิสัยทัศน์ 3) วัตถุประสงค์ 4) โครงสร้าง 5) เนื้อหา มีทั้งหมด 3 Module ดังนี้ Module 1 Community (สร้างทีมครูบูรณาการ) Module 2 Practice (จัดการเรียนรู้บูรณาการ) Module 3 Reflection (สะท้อนคิดเพื่อพัฒนาการปฏิบัติ) 6) กระบวนการพัฒนาประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 การเตรียมความพร้อมก่อนพัฒนา ขั้นที่ 2 การพัฒนา ขั้นที่ 3 การประเมินผลการพัฒนา ขั้นที่ 4 การสร้างเครือข่ายการพัฒนา 2) การประเมินผลคู่มือการใช้โปรแกรมพัฒนาครูโดย

ประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (PLC) ในการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 บทนำ ส่วนที่ 2 โปรแกรมพัฒนา ส่วนที่ 3 กระบวนการดำเนินการพัฒนา ส่วนที่ 4 การประเมินผลการพัฒนา 3) ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมพัฒนาครูโดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (PLC) ในการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของครูสถานศึกษาเอกชน ประเภทสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน แสดงให้เห็นว่า สถานศึกษาได้เห็นความสำคัญในการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของครู แต่อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาด้านภาวะผู้นำการเรียนรู้ให้กับครูในสถานศึกษาให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงไปของสังคมโลกในปัจจุบันและ

ทิศทางการพัฒนาสถานศึกษาในอนาคต

1.2 ผลจากการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของครูสถานศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำการเรียนรู้ครู โดยรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ครูยังมีความต้องการที่จะได้รับการส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการวิจัยที่มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนามากที่สุด

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรนำโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของครูทั้ง 5 ด้าน ไปใช้ในการบริหารงาน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

1.4 หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดการฝึกอบรมและการเข้าร่วมสัมมนา จัดประชุมเพื่อให้ครูผู้สอนมีคุณภาพตามสมรรถนะด้านภาวะผู้นำการเรียนรู้ให้สูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาและพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำของบุคลากรทางการศึกษาตำแหน่งอื่นในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

2.2 ควรศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเสริมสร้างภาวะ

ผู้นำการเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและชัดเจนยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาถึงผลสัมฤทธิ์
หลังจากการนำโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำการ
เรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานศึกษาธิการ
จังหวัดบุรีรัมย์ไปใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษา

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

ภาวะผู้นำการเรียนรู้ได้รับการเสริมสร้าง
ให้กับครูอย่างต่อเนื่อง โดยเห็นได้จากการศึกษา
สภาพปัจจุบัน ที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

อย่างไรก็ตามความต้องการเสริมสร้างภาวะผู้นำ
การเรียนรู้ของครูยังคงมีความต้องการมากเช่น
เดียวกัน ดังนั้นโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำการ
เรียนรู้ของครูที่พัฒนาขึ้น จึงเป็นแนวทางที่จะช่วย
เสริมสร้างการพัฒนาให้กับครูได้ โดยการพัฒนา
ตามโปรแกรมอาจเลือกไปใช้ที่ละหลักสูตรจนครบ
ทั้ง 8 หลักสูตร ซึ่งควรพิจารณาให้ครูผู้สอนที่เข้า
รับการบรรจุแต่งตั้งใหม่ หรือครูผู้สอนที่มีความ
พร้อมเข้ารับการพัฒนาเป็นอันดับแรก และควรมี
บทเรียนออนไลน์เพื่อเป็นแหล่งความรู้แก่ผู้อื่นที่
สนใจ

References

- Kongsuk, J. (1997). A Development of a parent educational program for fostering preschool children's physical development using participatory rural appraisal model. *Master of Education in Early Childhood Education*. Graduate School : Chulalongkorn University.
- Ministry of Education. (2007). *National Education Act, B.E. 2542 (1999) amended (No. 3) 2010*. Bangkok : Picwarn Graphic.
- Panich, V. (2012). *The way to create learning for students in the 21st century*. Bangkok : Sodsri-Saritwong Foundation.
- Robinson, V. (2011). *Student-Centre Leadership*. San Francisco, USA : Jossey-Bass.
- Somprach, K. (2017). *Leadership and learning leadership for school administrators*. Khon Kaen : Department of Educational Administration, Faculty of Education. Khon Kaen University.
- Songboonsart, B. (2017). Development The Programs for Enhance A Creative Leadership of School Administrators. *Prae-wa Kalasin Journal of Kalasin University*, 4(1), 58-73.
- Srisa-ard, B. (2010). *Preliminary research*. Bangkok : Suweeriyasarn.
- Styles, M. H. (1990). *Effective model of systematic program planning*. Sanfrancisco : Jossey-Bass.

Thobsri, T. (2018). Development of a program for developing teacher by applying The Professional Learning Community (PLC) in science learning management through inquiry method under Local Administrative Organization. *Master of Education in Educational Administration and Development*. Graduate School : Mahasarakham University.